

बैठक संख्या :- १६०
मिति :- २०८१०३१० सोमबार
समय :- बिहान ७:०० बजे

कमलामाई नगरपालिकाको नगर प्रमुख श्री उपेन्द्र कुमार पोखरेलज्यूको अध्यक्षतामा कमलामाई नगरपालिकाको बैठक देहाय तमोजिमको उपस्थितिमा बस्यो ।

उपस्थिति

श्री उपेन्द्र कुमार पोखरेल	नगर प्रमुख
श्री मन्जु देवकोटा	नगर उप-प्रमुख
श्री नरेश गोले	वडा अध्यक्ष १
श्री ईन्द्र वाईवा	वडा अध्यक्ष २
श्री खड्ग प्रसाद चौलागाई	वडा अध्यक्ष ३
श्री महेन्द्र प्रसाद ढकाल	वडा अध्यक्ष ४
श्री पुर्ण बहादुर खड्का	वडा अध्यक्ष ५
श्री उज्ज्वल कुमार थापा	वडा अध्यक्ष ६
श्री कर्ण बहादुर घिसिङ्ग	वडा अध्यक्ष ७
श्री कोमल कुमार श्रेष्ठ	वडा अध्यक्ष ८
श्री विनोद प्रधान	वडा अध्यक्ष ९
श्री दिप बहादुर कार्की	वडा अध्यक्ष १०
श्री रामबहादुर थिङ्ग	वडा अध्यक्ष ११
श्री भिमबहादुर गुर्मित्रान	वडा अध्यक्ष १२
श्री केशर बहादुर कार्की	वडा अध्यक्ष १३
श्री राजन न्यौपाने	वडा अध्यक्ष १४
श्री उमा विश्वकर्मा	नगरकार्यपालिका सदस्य
श्री जमुना कुमारी श्रेष्ठ	नगरकार्यपालिका सदस्य
श्री देवि देवकोटा	नगरकार्यपालिका सदस्य
श्री धन कुमारी श्रेष्ठ	नगरकार्यपालिका सदस्य
श्री शिव कुमारी रायमाझी	नगरकार्यपालिका सदस्य
श्री भद्रीमाया हायु	नगरकार्यपालिका सदस्य
श्री मान बहादुर दमाइ	नगरकार्यपालिका सदस्य
श्री राजन बहादुर भुजेल	नगरकार्यपालिका सदस्य
श्री सुमन कुमार कार्की	सचिव (प्र.प्र.अ.)

बैठकमा उपस्थित प्रशासनिक एवं प्राविधिक सहयोगी कर्मचारीहरू

श्री टेकेन्द्र कुमार कार्की - लेखा अधिकृत, अधिकृतस्तर आठौं ,

श्री सुशिल कुमार वर्मा - आ.ले.प. अधिकृत, अधिकृतस्तर आठौं,

श्री दिपेश के.सी. - सहायक, सहायकस्तर पाँचौं,

श्री अजय प्रधान - कम्प्यूटर अपरेटर, सहायकस्तर पाँचौं,

कमलाभाई नगरभालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
सिन्धुली, बागमती प्रदेश

मिति २०८१ असार १० गते बसेको १६० औं नगर कार्यपालिका बैठकका प्रस्ताव तथा निर्णयहरु

प्रस्ताव नं. १ : आ.न. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम सम्बन्धमा ।

निर्णय : आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम कार्यपालिकाबाट पारित भई नगरसभाको १५ औं अधिवेशनमा स्वीकृतीका लागि पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

प्रस्ताव नं. २ : कर्मचारी व्यवस्थापन ऐन, २०८१ र कार्यविधिहरु सम्बन्धमा ।

निर्णय : कर्मचारी व्यवस्थापन ऐन, २०८१, विज्ञापन कर (व्यवस्थापन तथा नियमन) ऐन, २०८१ र बैठक भत्ता तथा भ्रमण खर्च सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ माथि छलफल गरी स्वीकृतीका लागि नगरसभाको १५ औं अधिवेशनमा पेश गर्ने निर्णय गरियो र स्थानीय स्वयंसेवक व्यूरो तथा स्वयंसेवक परिचालन कार्यविधि, २०८१ र स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो ।

सुगन कुमार कार्की
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

उपेन्द्र कुमार पोखरेल
नगर प्रमुख

'स्वच्छ, सफा र समृद्ध शहर, हिमाल र तराईको मिलनवन्दु कमलामाई नगर'

कमलामाई नगरपालिका

नगरसभाको १५ औं अधिवेशनको प्रथम सभा

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम

मिति २०८१-०३-१० गते सोमवार

कमलामाई नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
सिन्धुली

कमलामाई नगरपालिका सिन्धुली

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम

कमलामाई नगरपालिकाका उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,
नगर सभाका सबै सदस्यहरूज्यूहरु, आदरणीय कमलामाई नगरवासी दिदिबहिनी तथा
दाजुभाइहरु,

१. कमलामाई नगरपालिकाको यस गरिमामय नगर सभाको पन्थौ अधिवेशन समक्ष आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम नगर प्रमुखको हैसियतले यस सम्झानित सभामा प्रस्तुत गर्ने पाउँदा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ । यस नगरसभामा उपस्थित हुनु भएका नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु लगायत अन्य महानुभावहरूलाई हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छ ।
२. यस अवसरमा म सर्वप्रथग राष्ट्र, राष्ट्रियता, स्वाभिमानको रक्षार्थ र परिवर्तनको आन्दोलनमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्दछु, लोकतन्त्र, परिवर्तन र न्यायको आन्दोलनमा घाईते एवं अशक्त हुनुभएका प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु । साथै स्वाधिनता, सामाजिक न्याय, समानता र संघीय शासन प्रणाली स्थापना गर्न संघर्ष गर्नुहुने अग्रजहरु र सम्पूर्ण नेपाली जनताले पुर्याउनु भएको योगदानलाई उच्च मूल्यांकन गर्दै स्मरण गर्न चाहन्छ ।
३. केही वर्ष देखि शिथिल रहेको हाम्रो अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउँन संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकार एक आपसमा मिलेर काम गरिनै रहेका छन्, विगतमा बैंक तथा वित्तीय प्रणालीमा प्रयाप्त लगानीयोग्य पूँजीको अभाव र उच्च व्याजदरका कारणले पूँजी परिचालन हुन सकिरहेको थिएन । हाल बैंक व्याजदरमा कमी आएको र पर्याप्त लगानी योग्य पूँजी रहेको छ । अर्थतन्त्रलाई आत्मनिर्भर बनाउँन उत्पादनशील क्षेत्रमा पूँजी परिचालन हुन जरुरी छ । नगरपालिकाले आफ्नो नगरक्षेत्रभित्रका विभिन्न कृषि, पशुपालन र घरेलु एवं साना उद्योगहरूलाई विभिन्न अनुदान तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ ।
४. यो दुई वर्षे कार्यकालमा कमलामाई नगरपालिकाले स्थानीय सरकारको हैसियतबाट विभिन्न संरचनात्मक, नीतिगत, कानूनी, प्रशासनिक तथा व्यवस्थापकीय काय सम्पादन गर्दै आएको छ । नगर कार्यपालिका केन्द्रगत,

सुनान कुमार काळी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

उपेन्द्र कुमार गोखले
नगर प्रबुल्ल

शाखागत र वडास्तरबाट सम्पादन गर्नुपर्ने काम कारबाहीलाई प्रभावकारीरूपमा
सम्पादन गर्न प्राथामिकता दिइएको छ ।

५. वडास्तरमै बजेट प्रदान गरी प्रत्यक्ष जनताको आवश्यकता अनुसार योजना छनौट गर्ने कार्यमा नगरपालिकाले प्राथामिकता दिइएको छ । वडा कार्यालयहरूलाई बलियो बनाउँन साधनश्रोत उपलब्ध गराउँदै आइएको छ र जनताले अपनत्व महसूर गर्न पाएका छन् । वडास्तरमा थुप्रै रचनात्मक एवं विकासात्मक कामहरु भएका छन् । वडास्तरमा विनियोजन भएका बजेटहरु समयमै खर्च गर्ने र अनुगमन कार्यमा निरन्तर खटिने वडाअध्यक्षज्यूहरु, नगर कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, वडा सदस्यज्यूहरु लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई म हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।
६. आफ्नो साधन श्रोत र क्षमताको अधिकतम उपयोगमा नगरपालिकाले सदैव ध्यान दिइएको छ, नगरको विकास र समृद्धिमा नगरपालिकाले प्रस्तुत गरेको नीति, कार्यक्रम र बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनका साथै सुशासनको प्रत्याभूति दिलाउन नगरपालिका सदैव प्रयासरत रहेको छ । नगरपालिकाको पूँजीगत खर्चको प्रगति लक्ष्य अनुरूपनै भैरहेको छ । संघ तथा प्रदेश सरकारले अनिवार्य रूपमा कानुन अनुसार वित्तीय हस्तान्तरण गरी पठाउनुपर्ने समानीकरण अनुदान रकम मध्ये संघीय सरकारबाट ७४ प्रतिशत मात्र हस्तान्तरण शई प्राप्त भएकाले नगरका विभिन्न पुर्वाधार लगायत विभिन्न संरचनात्मक विकासको काममा समस्या पैदा भएको छ । काम सक्रिकएता पनि उपभोक्ता समिति र निर्माण व्यवसायी एवं आपूर्तीकर्ताहरूको भुक्तानी रोकिकएको अवस्था छ । वित्तीय हस्तान्तरणको रकम संघीय सरकारले रोकका राख्दा भुक्तानी प्रक्रियामा कही जटिलता थपिएको कुरा पनि म यहाँहरूलाई जानकारी गराउँन चाहन्छु । साथै वित्तीय हस्तान्तरणको रोकका भएको रकम यथाशीघ्र स्थानीय तहहरूलाई हस्तान्तरण गर्न संघीय सरकार समक्ष ताकेता भै रहेको कुरा समेत म जानकारी गराउँन चाहन्छु ।
७. नेपालको संविधान (२०७२) अनुसार नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको रहेको छ । यी तीन सरकारले राज्यशक्तिको प्रयोग सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयका आधारमा गर्ने व्यवस्था भए अनुरूप विकासका हरेक गतिविधिहरूमा तीनवटै सरकारको समन्वय र सहकारिता हुन आवश्यक देखिन्छ । संघ र प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारसंग समन्वय नहुँदा कतिपय विकास निर्माणका काममा दोहोरोगाना आउने, आवश्यकताका आधीरमा बस्तुनिष्ठ ढंगले विकास आयोजना छनौट नहुने समस्या स्थानीयतहहरूले भोग्नुपरिरहेको छ । स्थानीय तहको सर्वोपरि विकासमा संघीय सरकार र प्रदेश

उपेन्द्र कुमार गोखले
राजर प्रबुल

२

सुमन कुमार काकी
प्रामाण प्रशासकीय अधिकृत

४

सरकारसँग समन्वय, सहकारिताका साथ अघि बढ्न नगरपालिका सदैव प्रतिबद्ध
रहेको छ ।

- ८.
- पर्यटन प्रवर्द्धन र विकासका लागि कमलामाई नगरपालिकाले प्राकृतिक श्रोत साधन र ऐतिहासिक तथा पुरातात्त्विक सम्पदामा जगेन्टा र यसको उजागर गर्ने कार्यमा सदैव ध्यान दिई आएको छ । भौगोलिक विविधताले सजिएको यस नगरपालिका पर्यटकीय प्रचुर संभावना भएकाले यस तर्फ तपाईं हामी सबैले आउँदा दिनमा थप पहलकदमी र प्रयास गर्न जरुरी देखिन्छ ।
- ९.
- भ्रष्टचार नियन्त्रण, सुशासन एवम् सार्वजनिक खर्चमा मितव्यिता सम्बन्धी नीतिहरूको कार्यान्वयनबाट सुशासन र सेवा प्रवाहमा सकारात्मक प्रभाव पर्ने भएकाले नगरपालिकाले आफ्नो सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो, चुस्त दुरुस्त र प्रविधि मैत्री बनाउँदै लैजान सदैव ध्यान दिएको छ ।
- १०.
- दिगो बिकासका लक्ष्य अनुरूप, आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कमलामाई नगरपालिकाले लिनु पर्ने नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी नगरको समृद्धिको खाका कोर्ने अवसरमा हामी जुटि रहेका छौं ।
- ११.
- संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरणको रकम र राजस्व बाँडफाँड वापत प्राप्त हुने रकम समयमै प्राप्त नहुने र तोकिएको भन्दा कम प्राप्त हुन थालेको वर्तमान अवस्थामा नगरपालिकाको आन्तरिक आयश्रोतलाई सुदृढीकरण गर्ने तर्फ यस नीति तथा कार्यक्रम निर्देशित रहेको छ । यसमा सबै पक्षको सहयोग र समन्वय रहने कुरामा म विश्वस्त रहेको छु ।

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

- १२.
- अब म कमलामाई नगरपालिकाले आ.ब. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिएका आधारहरु निम्न बमोजिम प्रस्तुत गर्दछु :
- नेपालको संविधानका प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू ।
  - स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ।
  - संघ तथा प्रदेश सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू ।
  - नगरपालिकाको जनसंख्या तथा भौगोलिक अवस्था ।
  - आर्थिक विकास तथा गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने योजनाहरु ।

उपेन्द्र कुमार पोखरेल
नगर प्रमुख

३

सुमन कुमार कार्की
प्रमुख प्रधासकीय अधिकृत

४

- ४
- उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने योजनाहरु ।
  - स्थानीय जनताको सहभागीता रहने, अपनत्व महसुस हुने तथा लागत कम लाग्ने योजनाहरु ।
  - महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग एवं क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने योजना तथा कार्यक्रमहरु ।
  - लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने योजना तथा कार्यक्रमहरु ।
  - दीगो विकास, बातावरणीय संरक्षण तथा सम्बद्धन गर्न सघाउ पुर्याउने योजनाहरु ।
  - भाषिक तथा साँस्कृतिक पक्षको जगेन्ऱा र सामाजिक सद्भाव तथा एकता अभिवृद्धिमा सघाउ पुर्याउने योजनाहरु ।
  - सहभागिताको स्तर (योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन) ।
  - बजेट उपलब्धताको अवस्था ।
  - दोहोरोपना नहुने आधार ।
  - घनावस्ती र शहरीकरण ।
  - विकासका समसामायिक मुद्दाहरु : दिगो विकास लक्ष्य, जलवायु परिवर्तन, विपद व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास ।
  - बालमैत्री स्थानीय शासन, बातावरण मैत्री स्थानीय शासन, सरसफाई तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धित बिषयहरु ।
  - फजुल खर्च कटौती गर्ने, मितव्ययीता अपनाउने, भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने, सुशासन सम्बन्धी निर्देशिका ।
  - कमलामाई नगरपालिकाले आवश्यक ठानेका बिषयहरु ।
  - विगतका आर्थिक बर्षमा नगरपालिकाले तयार पारेका नीति, कार्यक्रम तथा योजनाहरु ।
  - विभिन्न राजनीतिक दलहरु, संघ सत्थाका प्रतिनिधीहरु, नगरबासी सम्पूर्ण दाजुभाई तथा दिदीबहिनीका सल्लाह सुझावहरु ।

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूलर,

१३. कमलामाई नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका मुख्य उद्देश्यहरु निम्न रहेका छन् ।

- सुशासन अभिवृद्धि गर्ने

उपेन्द्र कुमार पालसेत्टल
नगर प्रमुख

सुमन कुमार कार्की
प्रबुल प्रशासकीय अधिकृत

८४

- स्वास्थ्यमा सबैको सहज पहुँच पुर्याउने
- गुणस्तरीय शिक्षा उपलब्ध गराउने
- स्वच्छ खानेपानीमा सबैको पहुँच पुर्याउने
- कृषि तथा पशुपन्द्री विकासमा आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण र विविधिकरण गर्ने
- पूर्वाधार विकास (सडक, पुल, भवन, सिचाई, खानेपानी, पार्क निर्माण आदि) लाई प्राथमिकतामा राख्ने
- उपभोक्ता हित संरक्षण योजना बनाउने
- आत्मनिर्भरता र स्वरोजगार अभिवृद्धीका कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याउने
- पर्यटकीय पूर्वाधार विकासमा लगानी अभिवृद्धि गर्ने
- बातावरण, फोहरमैला व्यवस्थापन तथा विपद व्यवस्थापनमा निरन्तर सुधारका कार्य गर्ने
- सूचना, सञ्चार र प्रविधिको पहुँच बढाउने
- सहकारीको सुदृढिकरण एवं विकासमा भूमिका अभिवृद्धि गर्ने
- युवा तथा खेलकुद विकासको प्रवर्द्धन गर्ने
- सामाजिक सुरक्षा र समावेशी विकास (आदिवासी, जनजाति, महिला, दलित, फरक क्षमता भएका व्यक्ति आदीको विकास) को मर्म र भावना अनुसार कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने
- लैंगिक हिंसा रोकथामका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
- सार्वजनिक जग्गा संरक्षण तथा व्यवस्थापन एवं पार्क तथा हरियाली क्षेत्रको विकास गर्ने
- ऐलानी तथा अव्यवस्थित जग्गाको व्यवस्थापनमा स्थानीय सरकारको भूमिका प्रभावकारी बनाउने,
- यस नगरपालिका मातहतका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय लगायतका कार्यालयहरुलाई नागरिक मैत्री कार्यालयको रूपमा रूपान्तरण गर्ने ।

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रमको छोटकरी समिक्षा

अब म कमलामाई नगरपालिकाले आ.ब. २०८०/८१ मा लिएका मुख्य नीति तथा कार्यक्रमहरुको उपलब्धि र अवस्थाको छोटकरी विवरण यस सम्मानित सभा समक्ष राख्न चाहन्छु ।

४
४

मुलन कुमार कार्की
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

उपेन्द्र कुमार ठोसरेल
नगर प्रबुद्ध

( )
C C

विभिन्न नदीनालाको नदीजन्य पदार्थ उत्खनन, विक्री गर्ने ठेकका बन्दोवस्त गर्ने काम भएको छ साथै बसपार्क ठेकका, हाटवजार ठेकका, कवाडी ठेकका जस्ता आय ठेककाबाट राजश्व संकलनको काम भएको छ।

२. बहुवर्षीय रूपमा निर्णाणीन सिटी हलको निर्माण अन्तिम चरणमा पुगेको छ।
३. आफ्नो वडा कार्यालय भवन नभएका वडाहरूमा नयाँ वडा कार्यालय भवन निर्माण गर्ने नीति अनुरूप चालु आर्थिक वर्षमा वडा नं. १३ को वडा कार्यालय भवन निर्माण सम्पन्न भएको छ भने वडा नं १२ को वडा कार्यालय भवन निर्माण कार्य भै रहेको छ। संघीय सरकारबाट वडा नं ५ को लागि वडा कार्यालय भवन निर्माण कार्य सम्पन्न भै कार्य सञ्चालनमा आएको छ।
४. सिन्धुली उद्योग बाणिज्य संघ सँगको सहकार्यमा नगरपालिकाले नयाँ दमकल खरिद गर्ने काम भएको छ।
५. सामुदायिक विद्यालयहरूमा छात्रवास निर्माण कार्यलाई अधि बढाउँने नीति अनुरूप गौमती मा.वि, कमला जनज्योति मा.वि. र नवज्योति वहिरा मा.वि.मा छात्रवास निर्माण गर्ने काम भएको छ।
६. विपन्न लक्षित बाखा अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत नगरपालिकाका वडा नं १, ११, १२, ८ र १३ का विपन्न कृषकहरूका लागि बोयर जातका उन्नत बाखा वितरणको कार्य सुसम्पन्न भएको छ।
७. सुरक्षा र सहजताका लागि नगरपालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा ३ ठाउँमा हाइ मास्ट लाईट वडा नं ७, ९ र १३ मा जडान कर्य भै रहेको छ।
८. ऐतिहासिक सिन्धुलीगढीमा बालउद्यान, दुरबिन टावर लगायत पूर्वाधार निर्माणका कार्यहरू भएका छन्।
९. खम्बे चौर विस्तार र व्यवस्थितको कार्य भै रहेको छ।
१०. कमलामाई नगरपालिका, दक्षिण कोरिया सरकार, हेफर इन्टरनेशनल नेपाल र हेफर इन्टरनेशनल कोरियाको साभेदारीमा मिल्कीवे परियोजना संचालनमा रहेको रथप विस्तारको कार्य भई रहेको छ।
११. कमलामाई नगरपालिकाको विद्यालय क्षेत्र बाहिर रहेका बालबालिकालाई विद्यालयमा अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालयहरूमा ल्याउन सफल भई नगर स्तरीय अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा कार्यक्रम सुसम्पन्न गरिएको छ।
१२. सामुदायिक क्याम्पसको गुणात्मक विकासको लागि नगरपालिकाले सामुदायिक क्याम्पस अनुदानको व्यवस्था गरेको छ।
१३. माटो सुधार कार्यका लागि कृषि ल्याव निर्माण गरिएको छ।

C 97 -

कृषि यान्त्रिकीकरण अन्तर्गत किसानहरुको लागत सहभागितामा विभिन्न यन्त्र उपकरण वितरणको कार्य गरिएको छ ।

१५. नगरपालिका दिवसका अवसरमा उत्कृष्ट कृषकहरु सम्मान, बढी कर तिर्ने करदाताहरु सम्मान कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
१६. पशुपंछीहरुको रोगको उपचारको लागि पशु ल्याव सञ्चालनम ल्याई चिकित्ताकीय सेवा सुचारु गरिएको छ ।
१७. ऐलानी जग्गा तर्फ यस आर्थिक वर्षमा ५५ जनाले जग्गाधनी पुर्जा प्राप्त गरेका छन् । गाँउ व्लक जग्गा तर्फ नापजाच भएको तर जग्गाधनी पुर्जा वितरणको प्रक्रिया समेत यस आर्थिक वर्षमा यस कमलामाई नगरपालिकाको समन्वयमा शुरुआत भइ ३२ जनाले प्राप्त गरेका छन् भने कमलामाई नगरपालिकाको समन्वयमा २३ जनाले प्राप्त गरेका छन् । यसै वर्ष १९९८ विगा ४ कट्टा १७ धुर ३ पाइ नापजाँच भएकोमा २०१ विघा १५ कठा ६ धुर ३ पाइ जग्गा प्रमाणिकरण पश्चात अस्थाइ निस्सा तथा जग्गाधनी पुर्जा वितरण कार्य समेत सम्पन्न भएकोछ ।
१८. शहरी क्षेत्रको फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न विभिन्न क्षेत्रमा फन्टेनर राख्ने कार्य भएको छ ।
१९. घरनक्सा पास सम्बन्धी कार्यमा पुराना फाईलहरु डिजिटाइजेशन गरी सफ्टवेअरको माध्यमबाट अभिलेख व्यवस्थापनको काम शुरु भएको छ ।
२०. नगरपालिकाका विभिन्न उद्यमीहरुलाई मागमा आधारित लागत साझेदारीमा प्रविधि हस्तान्तरण कार्य भएको छ ।
२१. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा नगरपालिकाले साझेदारी गरी निर्माण कार्य सञ्चालन गरिएको छ ।
२२. वडाहरुमा बजेट सिलिङ्ग अनुसार पूर्वाधार विकास लगायत विभिन्न विकास योजना तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा आएका छन् ।
२३. नगरमा सञ्चालित अटो पार्किङ व्यवस्थापन गर्न अटो पार्क निर्माणको कामलाई निरन्तरता दिएको छ ।
२४. सिन्धुली अस्पतालमा विशेषज्ञ डाक्टरको लागि प्रोत्साहन प्रदान गर्न नगरपालिकाबाट प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गरिएको छ ।
२५. बसपार्कमा स्टल निर्माणको काम सम्पन्न भएको छ ।
२६. विपन्न नागरिकहरुलाई निःशुल्क स्वास्थ्य बीमा गर्ने काम वडाहरुको सिफारिसमा भै रहेको छ ।
२७. सेवाग्राहीहरुलाई विश्राम स्थान सहितको हेल्प डेस्क स्थापना गरिएको छ ।
२८. एकपाखे-छतिवन कालोपत्रे सडक र माईस्थान-ईश्वरपुर सडक कालोपत्रे निर्माण सुरु भएको छ ।

उपेन्द्र कुमार पोखरेल
प्रमुख

सुमन कुमार कार्की
प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

२९.

उद्योगहरुको प्रवर्द्धन र विकासका लागि उद्योग एवं व्यावसायहरुलाई प्रविधि हस्तान्तरणको काम सञ्चालन भै रहेको छ ।

३०. बडा स्तरमा एकल महिला आयआर्जन कार्यक्रम तथा महिला आयआर्जन कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
३१. सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई लाभग्राहीको सिधै खातामा भत्ता रकम जम्मा हुने विद्युतिय प्रणाली EFT लागू गर्ने काम पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा आएको छ ।
३२. नगरपालिकाको न्यायीक समितिको नेतृत्वमा विभिन्न स्थानीय तहहरुको न्याय सम्पादनको अवस्था, तरिका र प्रगतिको बारेमा स्थलगत अध्ययन एवं अवलोकन गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

अब म कमलामाई नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति र कार्यक्रम यस नगरसभाको बैठकमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छ ।

१. आर्थिक विकाससम्बन्धी नीति :

(क) कृषि :

- १) कृषि कस्टम हायरिङ सेन्टर स्थापना गरिनेछ ।
- २) बाँझो जग्गामा फलफूल विरुवा रोपण/वितरण कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- ३) कृषिमा आईपर्ने विभिन्न प्रकोपमा राहत कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- ४) माटो परीक्षण प्रयोगशालालाई थप व्यवस्थित गर्दै पूर्ण रूपमा संचालनमा ल्याइनेछ ।
- ५) किसानहरुको सूचीकरण गरी तथ्याङ्क अध्यावधिक गरिनेछ ।
- ६) तेलहन बालीलाई प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- ७) लसुन, प्याजको बेमौसमी खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम गरिनेछ ।
- ८) सामुहिक जैविक तथा प्राकृतिक खेती गर्ने समुहलाई अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ९) नगरपालिकालाई तरकारीमा आत्मनिर्भर बनाउन कृषकहरुलाई तरकारी खेती सम्बन्धी विभिन्न तालिम, अनुदान रकम र बीज विजन लगायतका सामग्रीहरु उपलब्ध गराइनेछ ।
- १०) कृषि उपज विक्री वितरणको सहजताका लागि कृषि बजार तथा विक्री केन्द्रको विकास गर्दै लिगिनेछ ।

उपेन्द्र कुमार पोखरेल
नगर प्रबुद्ध

८

- ११) कमलासाई नगरपालिकामा एक वडा एक कृषि प्राविधिक राख्ने नीतिलाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- १२) कृषकहरुलाई माग अनुसार मल उपलब्ध गराउन नसकिरहेको अवस्थामा आगामी आ.व. कृषि मलको सहज आपूर्ती गराउन विशेष पहल गरिनेछ । साथै, कमलासाई नगरपालिका भित्र जैविक तथा प्राङ्गारिक मल उत्पादन गर्ने कार्यलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- १३) रैथाने बाली प्रवर्द्धन र संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १४) विभिन्न गुणस्तरीय जातका आलुको बीउमा कृषकहरुलाई सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
- १५) कृषि प्राविधिकहरुलाई समय सापेक्ष तालिम प्रदान गर्दै लिगिनेछ ।
- १६) वडा नं. १ मा तेलहन खेती सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- १७) वडा नं. १३ र १४ मा लहरी दाल खेतीको लागि कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

(ख) पशु

- १) पशु अस्पताल तथा ल्याब सञ्चालनमा आएकोले थप सामग्री खरीद गरी यसलाई व्यवस्थित बनाइनेछ ।
- २) कृषकहरुको लागत साभेदारीमा पशुपन्थी तथा मत्स्य कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- ३) छाडा कुकुरहरुलाई बन्ध्याकरण तथा रेबिज रोग नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- ४) कुखुरा पालन अनुदानलाई अभ्यन्तरीय प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ५) पशुपालनका लागि पोखिला घाँसहरुको बीउ बिजन खरिद गरी वितरण कार्य गरिनेछ ।
- ६) पशुहरुको विक्री वितरणलाई सहज गराउन पशु हाटबजारको व्यवस्थापन गरीनेछ ।
- ७) १४ वटै वडामा “एक वडा एक पशु पकेट क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम” सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

मुख्यमन्त्री
प्रधानमंत्री
प्रधानमंत्री
प्रधानमंत्री

उचित कुर्गार देखिनेल
नगर प्रबुद्ध

मुख्यमन्त्री
प्रधानमंत्री
प्रधानमंत्री

✓ ✓

- ५) पशु पन्थी तथा मत्स्य सम्बन्धी वडागत तथ्याङ्कलाई प्रविधिसँग जोड्दै व्यवस्थित गरिनेछ ।
- ६) वडागत रूपमा र पशु विकास शाखामा कार्यरत भेटेनरी सम्बन्धी काम गर्ने प्राविधिक कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि विभिन्न तालिम संचालन गरिनेछ ।
- ७) समयको माग अनुसार पशु विकास शाखा र सो अन्तर्गत संचालित इकाईहरूमा पशु सेवालाई प्रभावकारी बनाउन विभिन्न प्रविधिहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ८) उत्पादित दूधको बजारीकरण गर्ने ठूला डेरी उधोगहरूसँग समन्वय र साझेदारी गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ९) पशुजन्य उत्पादकहरूलाई उत्पादन परिमाणको आधारमा प्रोत्साहन, सुविधा उपलब्ध गराईनेछ ।
- १०) माछा र अण्डा उत्पादनमा आत्मनिर्भरता बढाउन माछा र अण्डा व्यावसायिक रूपमा उत्पादन गर्ने कृषकहरूलाई विशेष प्राथामिकतामा राखी नगरले कार्यक्रमहरु ल्याउनेछ ।
- ११) पशु नश्ल सुधारको लागि गाई भैसीमा कृतिम गर्भाधान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १२) यस अघि गर्दै आएको पशु विमा कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १३) नगरपालिकाको शहरी क्षेत्रमा व्यवस्थित पशु बधशाला नभएकाले व्यवस्थित पशुवधशालाको लागि उपयुक्त स्थान छनौटको काम गरी प्रक्रिया अघि बढाईनेछ ।
- १४) आकस्मिक पशु उपचार सेवाको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १५) पशु स्वास्थ्य शिविरलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १६) घाँसको नर्सरीलाई निरन्तरता दिई आवश्यक उपकरणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १७) पशु सुत्कर्ता भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १८) प्रत्येक वडाका उत्कृष्ट पशु तथा कृषिका एक एकजना कृषक छनौट गरी नगरपालिकाले सम्मान तथा पुरस्कृत गर्नेछ ।
- १९) पशुधन क्षति हुनबाट बचाउनको लागि माहामारी रोग विरुद्ध खोप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २०) पशु सुत्कर्ता भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २१) प्रत्येक वडाका उत्कृष्ट पशु तथा कृषिका एक एकजना कृषक छनौट गरी नगरपालिकाले सम्मान तथा पुरस्कृत गर्नेछ ।
- २२) पशुधन क्षति हुनबाट बचाउनको लागि माहामारी रोग विरुद्ध खोप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

८४

२३) पशु उपकरण र औषधी वितरण कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ।

२४) कोरिया सरकार तथा हेफर इन्टरनेशनलबाट अनुदान प्राप्त उन्नत नश्लका गाईहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ र हेफर इन्टरनेशनलसँग सहकार्य गर्दै जाने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

(ग) उद्योग / वाणिज्य

- १) १४ वटै वडामा औद्योगिक क्षेत्रको सम्भावना तथा कच्चा पदार्थको सर्वेक्षण सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- २) गरिबी निवारण गर्नका लागि विभिन्न लघु उद्यम विकास कार्यमा नयाँ उद्यमी प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- ३) नगरपालिका भित्रका सफल उद्यमीको प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न कार्यक्रम ल्याइनेछ।
- ४) स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने विभिन्न वस्तुहरुको बजारीकरणका लागि नगरपालिकाबाट विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- ५) उद्यमीहरुको मागमा आधारित लागत साझेदारीमा विभिन्न आवश्यक प्रविधिहरु सहयोग कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ६) नगर भित्र सञ्चालनमा रहेका विभिन्न उद्योग, व्यवसायहरुको तथ्याङ्कलाई थप व्यवस्थित र अद्यावधिक गरिनेछ।
- ७) बेरोजगार युवाहरु, वैदेशिक रोजगारमा गर्ई स्वदेश फर्केका युवाहरु तथा आँट, सीप भई लगानीको अभाव भएका व्यक्तिहरुका लागि साना तथा मझौला उद्योग/व्यवसाय संचालन गर्न नगर स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गरिएकोमा यसमा देखिएका समस्याहरुको निराकरण गर्दै यस कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ।
- ८) सीप भएका तर लगानीको अभावमा बेरोजगार बनेका व्यक्तिहरुको वडाबाट तथ्यांक प्राप्त गरी सीप अनुसारको स्वरोजगारको व्यवस्थापन गर्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- ९) साना व्यवसाय र ठूला व्यवसाय बीच सम्बन्ध विस्तार अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(ड)

सहकारी

८६

- १) हाल विभिन्न कारणले कतिपय सहकारी संस्थाहरु क्रियाशिल नरहेको र कतिले राष्ट्रोसँग कार्य सम्पादन गर्न नसकेको अवस्थामा सहकारी संस्थाहरुलाई एकिकरणमा जान प्रोत्साहन कार्यक्रम ल्याइनेछ । यसमा एकिकरण पश्चात् ३ वर्षसम्म पालिकालाई तिर्न, बुझाउनु पर्ने स्थानीय करमा ७५% रकम छुट गरिने नीति लिइनेछ ।
- २) नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेपस्कुन) सँग सहकार्य गर्दै लागत साखेदारीमा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- ३) राष्ट्रा काम गर्ने उत्कृष्ट सहकारी संस्थाहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ४) नगरपालिकाबाट सहकारी संस्थाहरुको प्रभावकारी अनुगमन गरी नियमन गर्ने नीतिलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- ५) नेपालको संविधान (२०७२) ले परिकल्पना गरेको ३ खम्बे अर्थ नीतिको एक खम्बाको रूपमा रहेको सहकारी क्षेत्र भएकाले सहकारीको मर्म र भावना अनुसार सहकारी गठन, सञ्चालन र व्यवस्थापनमा जोड दिईनेछ, सहकारीलाई गरिबी न्यूनिकरण र स्वरोजगारमा जोड्ने गरी कार्यक्रमहरु ल्याइने छ ।
- ६) वित्तीय सेवा तथा प्रविधिको पहुँच बिस्तार गर्न सहकारी शिक्षा तथा तालिम सञ्चालन गर्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- ७) सहकारितामा आधारित कृषि क्षेत्रसँग सम्बन्धित उत्पादन, प्रशांधन तथा बजारीकरणको विकास तथा प्रवर्द्धनको लागि आदश्यक कार्यक्रम ल्याइने छ ।
- ८) सहकारीमा कोपोमिस प्रविष्टि र सम्पत्ति शुद्धिकरणको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ९) सहकारीको रूपमा प्राकृतिक एवं जैविक खेती गर्ने सहकारीलाई नगरपालिकाले प्रोत्साहित गर्ने नीति रहनेछ ।
- १०) नगरपालिका स्तरको सहकारीको अवस्था विश्लेषण गरी यथार्थ तथ्याङ्क सार्वजनिक गर्ने नीति अनुरूप सहकारी बुलेटिन प्रकाशन गरिने छ ।

८६

८६

८६

४
३

- ११) खारेज गर्न आवश्यक देखिएका सहकारीहरुलाई कानुनी प्रक्रिया अनुसार खारेजी गर्ने नीति लिइने छ ।

(च) खानी तथा खनिज

- १) वातावरणमा प्रतिकुल असर नपर्ने गरी प्रचलित कानून बमोजिम नगरपालिका भित्र रहेका खोलानालाबाट ढुङ्गा, गिड्ठी, वालुवा उत्खनन गरि बिक्री वितरण गर्न आवश्यक नीतिगत प्रबन्ध गरिएको छ ।

(छ) रोजगार प्रवर्द्धन तथा गरिवी न्यूनीकरण

- १) विपन्न नागरिक वीमा कार्यक्रमलाई लक्षित वर्ग र समुदायको पहुँचमा पुर्याउँने नीति रहनेछ । विपन्न र मजदुर विमालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २) गरीव श्रमिक र मजदुरका छोराछोरीलाई शिक्षाको पहुँच पूऱ्याउने उद्देश्यले आवासिय बिद्यालय मार्फत निशुल्क पठनपाठनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ३) नगरपालिका भित्रको विपन्नता तथ्याङ्क संकलन गरी अभिलेखिकरण कार्य गरिने छ ।
- ४) गरिवी निवारणको लागि संघ एवम् प्रदेश सरकार सँग आवश्यक समन्वय गरी विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ५) वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका र नगरमा रहेको वेरोजगार युवाहरुको तथ्यांक संकलन गरी सिपमूलक तालिम संचालनको व्यवस्था गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ६) “श्रमको सम्मान गरौ” भन्ने भावना मुताविक नगरक्षेत्र भित्र रहेका वेरोजगारहरुलाई आफ्नो गाउँ वस्तीको विकास निर्माण कार्यमा परिचालन गर्दै रोजगारी सृजना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ७) प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने नीति लिईनेछ ।
- ८) वडागत रूपमा वेरोजगार व्यक्तिहरुको मागमा आधारित सीप विकास तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१४
मुनिन कुमार कार्की
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

उपनिषद् कुमार गोखले
बगट प्रबुष्ठ

८४

९) वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी नगर प्रोफाइललाई अध्यावधिक गरिनेछ ।

१०) प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा आवद्ध श्रमिकहरुलाई व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरण खरिद गरी वितरण गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति

(क) स्वास्थ्य सेवा :

- १) नगरभित्रका स्वास्थ्य स्वयम्सेविकालाई प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराईनेछ ।
- २) नगर तथा वडाको पूर्ण रूप सुनिश्चितता तथा दीगोपनीलाई कायम गर्दै सबै वडाहरुमा हरेक वर्ष खोपको समिक्षा गरिने र खोपको सुक्ष्म योजना तर्जुमा कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- ३) पोषण शिक्षा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- ४) पूर्ण गर्भवती जाँच एवं पूर्ण संस्थागत सुत्केरी जस्ता अभियानलाई लागू गरिनेछ ।
- ५) आकस्मिक प्रसुती सेवालाई व्यवस्थित तथा थप जिम्मेवार बनाउन प्रसुति केन्द्रबाट थप आवश्यक उपचारको लागि अन्यत्र प्रेषण गर्नु परेमा एम्बुलेन्स खर्च सोध भर्ना दिईनेछ ।
- ६) प्राकृतिक प्रकोप एवं विपत्तीको कारण मृत्यु भएका विपन्न नगरिकहरुलाई निःशुल्क शव वाहन उपलब्ध गराईनेछ ।
- ७) नगरप्रमुखसँग स्वाथ्य कार्यक्रम अन्तर्गत “घर घरमा नगरपालिका, मन मनमा नगरपालिका” नारामा ७५ वर्ष माथिका अशक्त, अपाङ्ग रहेको अवस्थामा रहेका ज्येष्ठ नागरिक स्थानीय आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र स्वास्थ्यकर्मी मार्फत घरदैलोमा पुगी स्वौस्थ्य उपचार प्रदान गरिनेछ । यस कार्यको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा स्वास्थ्य शाखा मार्फत कार्यविधि स्वीकृत गराई लागू गरिनेछ ।
- ८) क्षयरोग मुक्त नेपाल कार्यक्रम अन्तर्गत क्षयरोग मुक्त अभियान संचालनको लागि आवश्यक क्रियाकलापहरु संचालन गरिनेछ ।
- ९) स्वास्थ्य सेवाको पहुँचबाट टाढा रहेका वडा तथा समुदायमा विशेषज्ञ चिकित्सकद्वारा स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- १०) स्वास्थ्य संस्थाको लागि आवश्यक औजार, उपकरण खरिद तथा यवस्थापनको लागि उचित बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।

४७

यस नगरपालिकाबाट स्वास्थ्य संस्थामा लैजाने औषधी, खोप तथा स्वास्थ्य सामग्रीको समेत दुनानीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- १२) जेष्ठ नागरिकलाई कृतिम दात राखिदिने र मोतिविन्दुको निःशुल्क शल्यक्रियाको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १३) सिन्धुली अस्पतालको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन नगरपालिकाबाट साझेदारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १४) मोतिविन्दु रोगको उपचारका लागि नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिन्धुलीसँग साझेदारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १५) नगर उप-प्रमुखसँग गर्भवती तथा सुत्केरी महिला कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १६) नगरपालिका मातहतका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई संचालन खर्च अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
- १७) भिभान स्वास्थ्य चौकीमा प्रवाह गदै आएको चिकित्सकीय सेवालाई थप व्यवस्थित गर्दै लिगाने छ ।
- १८) संघीय सरकारले उपलब्ध गराउने पूर्ण खोप कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- १९) वडा नं. २ को बुक्तिखट्टारमा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र स्थापनाको कार्य अगाडी बढाइनेछ ।

(ख) शिक्षा :

- १) नगर शिक्षक अनुदान, बाल विकास सहजकर्ता अनुदान, कम्प्यूटर अपरेटर कर्मचारी अनुदान लगायतका विषयहरुमा नगरपालिकाले विभिन्न विद्यालयहरुलाई दिई आएको अनुदान रकमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २) विद्यालयमा दरबन्दीको अभाव हुन नदिने नीति लिइनेछ, शून्य दरबन्दी भएका, विद्यार्थी संख्या बढी र शिक्षक संख्या कमी भएका विद्यालयहरुलाई लक्षित गरी आधारभूत र मा.वि.तहमा नगर शिक्षक अनुदानको व्यवस्था गरिएको छ, यस कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- ३) यस आर्थिक वर्षबाट कमलामाई नगरपालिकामा कार्यरत जनगतिनिधी तथा कर्मचारीहरुका सन्ततीहरुले सामुदायिक विद्यालयमा पठनपाठनका लागि भर्ना गर्ने कार्यपालिकाको निर्णय

४)

भए अनुसार यस नगर सभाबाट मार्फत स्वीकृत गरी अनिवार्य कार्यान्वयन गरिनेछ ।

बाल विकास सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारीको हकमा नगरपालिकाले बजेट थप गरी यूनतम मापदण्ड अनुसार दिनुपर्ने तलउ भत्ताको रकम दिई आएकोमा सोलाई निरन्तरता प्रदान गरिने छ ।

५)

बालबालिकाको स्वास्थ्यलाई ध्यान दिई दिवा खाजाको कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लिगाने छ । दिवा खाजाका सम्बन्धमा शिक्षा शाखा मार्फत प्रभावकारी अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । यसमा नगरपालिकाले आफ्नो बजेट बाट समेत रकम विनियोजन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

६)

उच्च शिक्षामा सबै आम नगरवासीको पहुँच होस् भन्ने उद्देश्यले सामुदायिक क्याम्पसहरुलाई प्रोत्साहित गर्ने नीति अनुरूप सामुदायिक क्याम्पसहरुलाई दिईदै आइएको शिक्षण अनुदानलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

७)

बागमती प्रदेश सरकारद्वारा निर्णय भई आएको नेवारी तथा तामाङ मातृभाषालाई सरकारी कामकाज भाषाको रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

८)

कमलामाई नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुको आदश्यकतानुसार भवन निर्माण गर्दै लिगानेछ ।

९)

सिन्धुली बहुमुखी क्याम्पसको व्यवस्थित सभाहल निर्माणमा बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१०)

गौमती मा.वि.को पूर्वाधार विकासको लागि खेलमैदान निर्माण गरिनेछ ।

११)

कमला जनज्योति मा.वि. सिलामे र नवज्योति बहिरा मा.वि.मा छात्रवास निर्माणको कार्यलाई बहुवर्षीय रूपमा निरन्तरता दिईनेछ ।

१२)

नमुना विद्यालय श्री जनज्योति मा.वि. फोस्टारलाई थप व्यवस्थित गर्ने ध्यान दिईनेछ ।

१३)

बहुकक्षा बहुस्तर (MGML) साझेदारी कार्यक्रम (कमलामाई र शैक्षिक सशक्तीकरण केन्द्र) लाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

१४)

महिला शिक्षक/कर्मचारी सुत्केरी हुँदा वैकल्पिक स्वयमसेवक शिक्षक/कर्मचारी बढीमा ३ महिनाका लागि व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१७

सुलन कुमार कार्की
प्रगुण प्रशासकीय अधिकृत

- १४
- १५) बालबालिकासंग मेयर र कक्षा कोठामा उपमेयर कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
  - १६) विद्यार्थीहरुको विभिन्न प्रतिभाहरुको पहिचान कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
  - १७) शिक्षकहरुको स्वेच्छिक अवकास प्रोत्साहन कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
  - १८) विद्यालय, अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
  - १९) उत्कृष्ट शिक्षक / प्रधानाध्यापक / वि.व्य.स. / बाल विकास सहजकर्ता/कर्मचारी प्रोत्साहन कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
  - २०) शैक्षिक अनुभव तथा शैक्षिक अभ्यास आदान प्रदानका लागि विभिन्न विद्यालयहरु बीच अन्तरक्रिया, स्थलगत अध्ययन अवलोकनको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
  - २१) योग्यता पुगेका शिक्षकहरुलाई नगरपालिकाले विज्ञापन गरी हरेक विद्यालयमा प्र.अ.को व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
  - २२) विद्यार्थी शिक्षक अनुपात मिलाइ हरेक शैक्षिक सत्रको सुरुमा दरबन्दी मिलान गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
  - २३) कमलामाई नगरपालिका भित्रका शिक्षकहरुको पहिचानका लागि प्रत्येक शिक्षकहरुलाई परिचयपत्रको व्यवस्था गरिनेछ ।
  - २४) प्रत्येक विद्यालयलाई हरित विद्यालयको रूपमा विकास गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
  - २५) प्रारम्भिक बालविकासमा अध्यापन गर्ने सहजकर्ताहरुलाई आगामी वर्ष देखि क्षमता विकासका तालिम सञ्चालन गरी विद्यालयमा सिकाइ मैत्री बातावरणको विकास गरिदै लगिनेछ ।
  - २६) विद्यार्थीहरुका लागि पढ्दै कमाउदै विशेष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
  - २७) जोखिममा रहेका बालबालिकाको उत्थान र संरक्षण गर्न नगरपालिकाले श्री कमला जनज्योति मा.वि. सेलामे क.न.शा.-५ मा स्थापना गरेको नगर आवासिय विद्यालय कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी हिसाबले संचालन गरिनेछ ।
  - २८) नगर नमूना विद्यालय कार्यक्रमलाई निरन्तरता प्रदान गरिने छ ।
  - २९) विद्यार्थी संख्या र भौगोलिक दुरीका आधारमा विद्यालय तथा शिक्षक दरबन्दी समायोजन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१८

सुगन कुमार काकी
प्रमुख प्रधासकीय अधिकृत

उपन्थ कुमार पालसरेत
नगर प्रमुख

३०

८४

नगरभित्रका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरुको नियमन, अनुगमन, मूल्यांकनका लागि विशेष पद्धती तथा मापदण्डको विकास गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने नीति लिईनेछ ।

(ग) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

- १) सुरक्षित आप्रवासन (सामी) कार्यकमलाई व्यवस्थित गर्दै यसमा साभेदारीका रूपमा विभिन्न कार्यकमहरु संचालन गरिनेछ ।
- २) दलित, जनजाति एवं विपन्न वर्ग लक्षित लोक सेवा आयोग तयारी कक्षा र शिक्षक सेवा आयोग तयारी कक्षा संचालनमा ल्याइनेछ ।
- ३) दलित समुदाय सीप विकास कार्यकम नगर स्तरीय रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- ४) लैंगिक हिंसा निवारणका लागि पुरुष सहभागिता प्रवद्धन कार्यकम संचालन गरिनेछ ।
- ५) नगरपालिकामा स्थापित लैंगिक हिंसा निवारण कोषको प्रभावकारी परिचालन गरिनेछ ।
- ६) नगरपालिकाका महिलाहरुका लागि अभिव्यक्ति कला तालिम कार्यकम संचालन गरिनेछ ।
- ७) जोखिममा रहेका बालबालिकाहरुको उद्धार र पुर्णस्थापनाका लागि विभिन्न कार्यकमहरु संचालनमा ल्याइनेछ ।
- ८) बालमैत्री वडा घोषणा कार्यकमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ९) आपतकालिन बाल उद्धार कोषको स्थापना गरिनेछ ।
- १०) अपागता भएका व्यक्तिका अभिभावक र स्याहारकर्ताहरुका लागि विशेष तालिम कार्यकमहरु संचालन गरिनेछ ।
- ११) अपाङ्ग सहायता कक्ष स्थापना तथा सहायक सामग्री वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १२) ज्येष्ठ नागरिकहरुको पोषण, स्वास्थ्य र सम्मानका विभिन्न कार्यकमहरु संचालन गरिनेछ ।
- १३) किशोर किशोरी लक्षित यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य तालिम कार्यकम संचालन गरिनेछ ।

१५

“विकास निर्माणमा समान जिम्मेवारी” भन्ने नीति अनुसार नगरको हरेक विकासात्मक कार्यहरूमा महिलाको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।

- १५) विपन्न लक्षित समुदायको वस्तुनिष्ट ढंगले पहिचान गरी निःशुल्क विपन्न स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- १६) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सीपमूलक तालिम सञ्चालन कार्यक्रम ल्याईनेछ ।
- १७) गरिब, असाहय बालबालिकाहरूलाई आर्थिक सहयोग कार्यक्रम ल्याईनेछ ।
- १८) महिलाहरूको आत्मनिर्भरता बढाउन वडास्तरीय महिला आयआर्जन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १९) “महिलालाई सम्मान नै असल समाजको पहिचान” भन्ने मान्यता स्थापित गरिने छ ।
- २०) महिलाद्वारा संचालित घरेलु उद्योग, कृषि फार्म, पशु फार्म, व्यापार र व्यवसायको करमा विशेष छुट तथा अनुदानको व्यवस्था मिलाइने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- २१) सामाजिक विभेदलाई पूर्ण रूपमा अन्त्य गर्न आवश्यक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- २२) हिंसा पिडित महिलाहरूको लागि सेफहाउस सञ्चालनमा ल्याइएको छ । यसमा सबै पालिकाको साझेदारी र समन्वयमा कामको थालनी भएको छ । सेफ हाउस सञ्चालन र व्यवस्थापनमा थप सुधार गर्दै लिगिनेछ ।
- २३) सार्वजनिक भवन निर्माण गर्दा अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री तथा स्तनपान कक्षको अनिवार्य निर्माण गरी सेवा प्रदान गर्ने नीति अघिल्यार गरिनेछ ।
- २४) जातजाति, लिङ्ग, भाषा, भेषभूषा, धर्मको आधारमा कसैलाई भेदभाव गरिने छैन । गरिएको पाइएमा कानुनी उपचार गरी पिडितलाई तत्काल न्याय प्रदान गरिनेछ ।
- २५) युवाहरूमा सिर्जनात्मक क्षमताको विकास गरी सीपमूलक र व्यवसायीक तालिम मार्फत स्वरोजगार अभिवृद्धि गर्ने नीति लिनेछ ।
- २६) नगर कार्यपालिकाको कार्यालय र सो मातहतका कार्यालयहरूलाई लैगिकमैत्री कार्यालयको रूपमा रूपान्तरण गरिनेछ ।

C/1

- २७) कमलामाई नगरपालिका मातहत रहेका कार्यालयमा कार्यरत महिला कर्मचारीहरुलाई महिनावारी भएको बेलामा एक दिन विदा दिइने छ ।
- २८) लक्षित वर्ग, समुदाय र जातजातीको हित तथा उत्थानको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याइनेछ ।
- २९) महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम यस नगरपालिकाको सम्पूर्ण वडाहरुमा संचालन गरिनेछ ।

(घ) खेलकुद

- १) मेयर कप फुटबल, मेयर कप भलिबल, मेयर कप व्याडभिन्टन जस्ता प्रतियोगितात्मक खेललाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २) उपमेयर कप भलिबल प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ३) प्रदेश स्तरीय फुटबल प्रतियोगिता (सिन्धुलीगढी गोल्डकप) सञ्चालन गरिनेछ ।
- ४) शहिद स्मृती फुटबल र शहिद स्मृती भलिबल प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ५) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
- ६) तेक्वान्दो प्रतियोगिता, कबड्डी प्रतियोगिता, कँराते प्रतियोगिता, क्रिकेट प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ७) खेलकुदको समूचित विकास गर्ने पूर्वाधारको निर्माण, सिकाई, प्रतियोगिता आदिको आयोजना गरिनेछ ।
- ८) विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिता र खेल दर्शकलाई मध्यनजर गर्दै कमलामाई नगरपालिका वडा नं ६ स्थित खम्बेचौरलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- ९) नगरका १४ वटै वडाहरुमा खेलकुद विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १०) नगरले खेल क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गर्ने विभिन्न क्लब, विद्यालयलाई खेलकुद सामग्री वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ११) प्रत्येक वडामा एक व्यवस्थित खेल मैदानको निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- ८४
- १२) पार्क, खुलाक्षेत्र तथा खेल मैदानको व्यवस्थापनको लागि सरकारी तथा सार्वजनिक जमिन प्रयोगमा ल्याइने छ ।
  - १३) पार्क तथा खुलाक्षेत्र निर्माण गर्दा न्यूनतम मापदण्ड कायम गरी महिला बालबालिका, जेष्ठ आगरिक र फरक क्षमता भएकौलाई समेत समेटिनेछ ।
  - १४) जिल्ला बाहिर प्रतियोगितामा जाने विभिन्न खेलाडीहरूलाई प्रोत्याहन कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
  - १५) कमलामाई नगरपालिका वडा नं. ५ स्थित निर्माण कार्य अपूर्ण अवस्थामा रहेको रंगशालालाई व्यवस्थित एवं संचालन गर्न संघीय सरकार एवं बागमती प्रदेश सरकारसँग साझेदारी कार्यक्रम माग गरिनेछ ।

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

३. पूर्वाधार विकास नीति :

(क) सडक, यातायात, भवन, विद्युत, खानेपानी एवम् आवास

- १) कमलामाई नगरपालिकाको वडा नं. १३ रानीवासमा वडा प्रशासनिक भवन निर्माण कार्य पुरा भएको छ । र वडा नं. १२ मा नयाँ वडा प्रशासनिक भवन निर्माण भई रहेको छ । थप वडा कार्यालय भवन निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २) ऐसेलुजंगार-रानीखोला सडक स्तरोन्ततीको कार्य गरिनेछ ।
- ३) वडा नं. १०, डाँडाटोल-दोभान-रुचानी पक्की सडकलाई बहुवर्षीय योजनाका रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- ४) माभीटार-पानीट्याङ्गी बहुवर्षीय पक्की सडक निर्माण कार्य गरिनेछ ।
- ५) सुकेखोला-सानो भलुवाई-चोरखोला हुँदै वी.पी. हाईवे जोड्ने बाटो बहुवर्षीय रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- ६) वडा नं. ८ माईस्थान पुल देखि पाथिपरान-ईश्वरपुर सर्लाही जोड्ने सडक बहुवर्षीय रूपमा निर्माण कार्य गरिनेछ ।
- ७) वडा नं. १० को रानीचुरी-मजुरा सडक निर्माण कार्य गरिनेछ ।
- ८) वडा नं. १२ रामपुर-क.न.पा.-७ एकपाखे-धमिले टंसार सडक बहुवर्षीय रूपमा स्तरोन्तती कार्य गरिनेछ ।

२२
सुगंज कुमार काली
प्रबुरुष प्रशासकीय अधिकृत

उपेन्द्र कुमार योसिरेल
नगर प्रबुरुष

- ८६
- १) खाली करिडोर सडक निर्माणलाई प्राथमिकतामा राखी कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- २) भौगोलिक विकटताले खानेपानीको कठिनाइ उत्पन्न भए रहेको परिस्थितिलाई मध्यनजर गर्दै हालसम्म वितरित खानेपानी योजना, इनार, पाइप र मोटरको हालको अवस्थाको वस्तुनिष्ट विश्लेषण गरिनेछ ।
- ३) धुराज्जार-दुगेवास-गणेश मन्दिर सडक स्तरोन्नतीको काम अगाडी बढाइनेछ ।
- ४) कमलामाई नगरपालिका भित्र भोलुङ्गे पुल निर्माण कार्य भैरहेका छन् । आवश्यक स्थान पहिचान गरी पूल राख्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । नगरपालिका भित्र आपूर्ति हुने खानेपानीको गुणस्तर परीक्षणको कार्य शुरु गरिनेछ ।
- ५) नगरपालिका क्षेत्रका विभिन्न सार्वजनिक स्थानहरूमा खानेपानी आपूर्तीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ६) नयाँ परिवेशमा आवधिक विकास योजना निर्माण गरी विकासको वस्तुगत खाकालाई अगाडि बढाइनेछ ।
- ७) विकास निर्माण कार्यका लागि विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरी बजेट कार्यान्वयन गर्दा बस्तुनिष्ट हुने भएकाले यस कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ८) बसपार्कलाई व्यवस्थित बनाउँने नीति अनुरूप थप कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।
- ९) संघ, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सम्पुरक, सशर्त र विशेष अनुदान अन्तर्गतका विकास निर्माणका आयोजनाहरु समयमै ठेक्का प्रक्रिया/उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- १०) आम नगरवासीको आवत जावतमा सहजता ल्याउन हरेक दडामा संचालित सडकहरूलाई स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ११) सडकको दिगो संरक्षणका लागि सडकनालाको निर्माणमा जोड दिइएको छ । नाला सहितको सडक स्तरोन्नतीको कार्यलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- १२) स्थानीय सडक, ग्रामिण सडक, कृषि सडकलाई स्तरोन्नती गरी कृषि उत्पादन बढाउन बजारीकरण सँग जोड्ने नीति लिइएको छ ।

- ८४
- २१) स्थानीय नगरबासीलाई समेत समाहित गरी नगरका सडकहरुको नियमित मर्मत सम्भार गर्ने नीति लिइएको छ ।
- २२) नेवा सँगको साखेदारीमा नगरभित्रका विभिन्न खानेपानी आयोजना सञ्चालनलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- २३) वडागत रूपमा बजेट सिलिङ्ग दिए अनुसार वडा समितिले पूर्वाधार विकासलाई प्राथामिकतामा राखि कार्यकमहरु छनौट गरिने र दुके योजनालाई भन्दा समष्टि योजनामा जोड दिईनेछ ।
- २४) नगरपालिकाको मुख्य ठाउँहरुमा हाइ मास्ट लाईट (High Mast Light) राख्ने कार्य शुरु गरिएको छ यसलाई आगामि वर्ष पनि निरन्तरता दिईनेछ ।
- २५) नगरपालिकाको पोल बत्तीलाई आगामि वर्षदेखि समुदायमा हस्तान्तरण गर्दै लगिनेछ ।
- २६) नगरक्षेत्रका नदी खोलाहरुको पानीलाई जम्मा गरी सञ्चित गरिने र पानीको अभाव हुने समयमा उक्त सञ्चित पानी उपयोग गरिने नीति लिइनेछ ।
- २७) प्रदेश सरकारबाट सम्पुरक अनुदानको रूपमा प्राप्त विभिन्न पूर्वाधार कार्यकमहरुमा नगरपालिकाले लागत साखेदार गरी सञ्चालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिनेछ ।
- २८) आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नगर सभाबाट स्वीकृत भएका ५ लाख भन्दा माथिका योजनाहरु नगरपालिकाबाट अनुगमन भए पश्चात फस्टोट गर्ने साथै योजना सम्झौता गर्ने काम कमलामाई नगरपालिका कार्यालयबाट गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

(ख) सञ्चार, सुचना प्रविधि तथा अभिलेख व्यवस्थापन :

- १) सबै नगरबासीलाई संचारमा समान पहुँच पूऱ्याउने नीतिमा दृढता पूर्बक प्रतिबद्ध छौं । नगर क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरु, वडा कार्यालयहरु, स्वास्थ्य संस्थाहरुमा फाइबर तार सहितको इन्टरनेट जडान दार्य भएको छ । यसलाई थप गुणस्तर युक्त बनाउन ध्यान दिईनेछ ।
- २) सञ्चार पहुँचबाट बाहिर रहेका क्षेत्र पहिचान गरी आवश्यक स्थानमा टेलिफोन टावर विस्तारका लागि दुरसञ्चार प्राधिकरणसँग समन्वय गरिने छ ।
- ८५

८५

- ३) नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने हरेक सेवालाई चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी तथा प्रविधि मैत्री बनाउन आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिई यसको विस्तार वडा कार्यालय सम्म गरिनेछ ।
- ४) सिसिटिभि क्यामेराको विस्तारलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ५) आम संचार माध्यमलाई निष्पक्ष, व्यवसायिक, जनउत्तरदायी र जिम्मेवार बनाउन आवश्यक सहयोग कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ६) सार्वजनिक ठाउँमा निःशुल्क इन्टरनेट सेवालाई विस्तार गरिनेछ ।
- ७) सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधिमा आवद्ध गरी छिटो छरितो, गुणस्तरीय र पारदर्शी बनाउदै लगिनेछ ।
- ८) समाजिक सञ्जाल र अनलाइन मिडियालाई आम जनताको चेतना अभिवृद्धिका लागि सदुप्रयोग गरिने नीति लिइनेछ ।
- ९) राजश्व संकलनमा नयाँ पद्धती र प्रविधिमा जोड दिईनेछ ।
- १०) नगरपालिकाका विभिन्न सफ्टवेरका डाटाहरूलाई सुरक्षित गर्ने उद्देश्यले सरकारी एकीकृत डेटा सेन्टर (जीआईडीसी) मा डाटाहरू सुरक्षित गरेर राख्ने कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- ११) नगरपालिकाका विभिन्न शाखा, उपशाखा र इकाईहरूमा नवीनतम् प्रविधि तथा उपकरण जडान गरी सेवा प्रवाहलाई सरलिकृत गर्ने नीति लिइनेछ ।
- १२) नगरपालिकाको काम-कारवाही तथा जानकारीहरु प्रदान गर्ने Digital Display Board स्थापनाको कार्य भई रहेको र अन्य ठाउँहरूमा समेत विस्तार गरिनेछ ।
- १३) नगरपालिकाले हरेक काम कारवाही वेबसाइट, इमेल, अनलाइन नेटवर्किंग जस्ता विद्युतिय संचार माध्यमको प्रयोग गरी नगरपालिका अन्तर्गत सबै वडाहरूलाई विद्युतिय सञ्चारसँग आवद्ध हुने अवधारणा प्रयोगमा ल्याउने नीति लिइनेछ ।
- १४) नगरपालिकाको ऐलानी एवं अव्यवस्थित जग्गा अभिलेखीकरण, सार्वजनिक सम्पत्ती अभिलेखीकरण, घर नक्सा पास, व्यक्तिगत घटना दर्ता, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण अभिलेख, नगरको जिन्सी अभिलेख जस्ता कार्यहरूलाई पूर्णरूपमा डिजिटाइजेशन गरी व्यवस्थित गरिने कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- १५) कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रविधि तथा ई-गभर्नेन्स सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।

१५

२५

सुमन कुमार काली
प्रबुसु प्रशासकीय अधिकृत

उपनिवेश कुमार पाल्पाल
नगर प्रबुसु

वन, वातावरण, फोहोर मैला तथा विपद व्यवस्थापन

(क) वातावरण संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- १) नगरपालिकाको नियमित सरसफाई व्यवस्थापनको अलावा आकस्मिक सरसफाई र सुरक्षा कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- २) सरसफाई सम्बन्धी वडा स्तरमाने अभियान संचालन गरिनेछ ।
- ३) टोल विकास संस्थाको क्षमता विकासमा विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- ४) नगरका विभिन्न सार्वजनिक स्थानमा बगैंचा निर्माण गरिनेछ ।
- ५) सार्वजनिक शौचालय र स्नान घर निर्माण गरिनेछ ।
- ६) डम्पिङ साइट पूर्वाधार विकास कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइ कार्यान्वयन गरिनेछ । क.न.पा. ९, भिमान स्थित डम्पिङ साइटको स्तरोन्नतीको कार्य गरिनेछ ।
- ७) नगरपालिकाको सहरी क्षेत्रमा ढल तथा तरल फोहोर व्यवस्थापनको लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- ८) कमलामाई नगरपालिकालाई वातावरण मैत्री नगर बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ९) स्थानीय टोल विकास संस्था र गैर सरकारी संस्थाहरुको समेत परिचालन गरी “सफा सुन्दर हराभरा: हाम्रो राम्रो कमलामाई नगरपालिका” अभियानलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- १०) सार्वजनिक तथा महत्वपूर्ण स्थानहरुमा डष्टविनको व्यवस्था गरिएको छ र साथै थप स्थानमा विस्तार गरिनेछ ।
- ११) फोहोर संकलन र पृथकीकरणमा टोल विकास संस्थाहरुलाई उत्साहित बनाउने नीति तर्जुमा गरिएको छ, आगामी बर्ष थप व्यवस्थित गर्दै लिगिनेछ ।
- १२) नदी किनार, नदी उकास, सार्वजनिक खालि जग्गा, पाखा तथा सडक किनारमा वृक्षारोपणको व्यवस्था गरिने छ ।
- १३) नीजि तथा सामुदायिक वनको प्रवर्द्धन एवम् नियमनलाई विशेष प्राथमिकतामा राखिने छ ।
- १४) फोहोरमैला उत्पादनको श्रोत मै वर्गीकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालनमा निरन्तरता दिइने छ ।

✓

जलवायु परिवर्तनबाट पर्ने नकारात्मक असरहरु न्यूनीकरणका
लागि आवश्यक व्यवस्था गर्दै विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिने
कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- १६) वायु तथा ध्वनीको प्रदूषण नियन्त्रण सम्बन्धि जनचेतनामुलक
कार्यक्रम संचालन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १७) बजार तथा बाटोमा नियम विपरित जथाभावी होडिड बोर्ड राख्न
रोक लगाईने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १८) नमुना कम्पोष्टिङ्ग कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १९) नदीघार नियन्त्रण तथा पोखरी निर्माणको शुरुवात गरिनेछ ।

(ख) विपद् /प्रकोप व्यवस्थापन,

- १) विपद् व्यवस्थापन कोषको परिचालनका लागि नयाँ कार्यविधि
बनाई लागू गरिनेछ ।
- २) विपद् क्षेत्रको पहिचान र अभिलेखिकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता
दिइनेछ ।
- ३) विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरणका लागि तत्काल राहत र उद्धारका
कार्यमा जोड दिइनेछ । यस कार्यमा नगरप्रहरी, सहयोगी संस्था र
सम्बन्धित निकायहरुको परिचालनमा जोड दिइनेछ ।
- ४) विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने तारजाली, बोरा, पाईप
तथा अन्य सामाग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने कार्यलाई
निरन्तरता दिइनेछ ।
- ५) नगर भित्रका विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा बस्तिहरुको
पहिचान गरी स्थानान्तरणको लागि आवश्यक प्रक्रियाको थालनी
गरिने छ ।
- ६) नगर भित्रका नदी कटानका कारणले नगरवासीले भोग्नु परेको
समस्यालाई न्यूनीकरण गर्न अध्ययन गरिनेछ ।
- ७) विपद, जोखिम, न्यूनीकरणका लागि पूर्व सूचना प्रणाली सम्बन्धि
कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन गरिनेछ ।

✓

✓

२७ जुलाई कुमार कार्ति
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

उपेन्द्र कुमार पाखरेल
नगर प्रमुख

८१

सुशासन तथा संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह

(क) सामान्य सेवा प्रवाह तथा मानव संसाधन

- १) नगरपालिका कार्यालयमा आवश्यकताको आधारमा महाशाखा, शाखा, उपशाखा र इकाइ गठन गरी जनताको काम छिटो र छरितो हुने गरी व्यवस्था मिलाईनेछ । यसको लागि नगरपालिकामा नयाँ संगठनात्मक संरचनाको निर्माण गरिनेछ ।
- २) कमलामाई नगरपालिकामा लामो समयदेखि अस्थायी, करार र ज्यालादारीमा विभिन्न कर्मचारीहरु कार्यरत रहेको र उनीहरुले पाउने तलब सुविधामा समेत एक रूपता नभएकाले यस सम्बन्धमा नेपाल सरकारले सम्बन्धित पदलाई तोकेको तलब मान अनुसार तलब भत्ता उपलब्ध गराउने नीति लिनेछ ।
- ३) निर्वाचित जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको आचरण र व्यवहारलाई मर्यादित बनाउन आचार संहिताको पुर्ण रूपमा पालना गरिनेछ ।
- ४) प्रविधिको बढ्दो प्रयोगसँगै नगरले आफ्ना कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुलाई सूचना प्रणालीको र नविनतम सीप विकासको तालिम व्यवस्थापन गर्दै लैजाने नीति लिइनेछ ।
- ५) यस नगरपालिका अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट प्रदान गरिने सेवाको सन्दर्भमा नियमित रूपमा नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ । सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ६) नगरपालिकाको सूचना, जानकारी, सेवाप्रवाहको बारेमा जनतालाई सहज जानकारी गराउन बिगतदेखि विभिन्न सञ्चार तथा संघसंस्था साझेदारी कार्यक्रम गर्दै आएकोले सो कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
- ७) यस नगरपालिका मातहत कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यकतानुसार प्रशिक्षण र तालीमको व्यवस्था गरिनेछ । कर्मचारीहरुलाई दक्ष र व्यावसायिक (Professional) बनाइनेछ ।
- ८) कमलामाई नगरपालिका अन्तर्गतका विभिन्न पूर्वाधारजन्य योजनाहरुको कार्यान्वयनको अवस्था तथा भौगोलिक एवं जनसांख्यिक अवस्थालाई हेर्दा नगरपालिकामा प्राविधिक जनशक्तिमा कमी देखिएको र नगरपालिकाले धेरै निर्माणजन्य योजनाहरुमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको अवस्थामा २०(दुई)

२८

चुनान कुमार कार्की
प्रशुच्च प्रशस्तीय अधिकृत

उपेन्द्र कुमार चौहान
उपेन्द्र कुमार प्रबुल्ल

४

जना सातौं तहका ईन्जिनियरहरु तथा नगरपालिका केन्द्रमा
आवश्यक २ (दुई) जना कम्प्यूटर अपरेटर पाँचौं तह करार सेवा
मार्फत पदपूर्ती गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

(ख) सुरक्षा व्यवस्थापन :

- १) नगरको आफ्नै नगर प्रहरीलाई समय अनुसार तालिम दिई नगर प्रहरीले गर्ने काममा दक्षता ल्याउने तर्फ ध्यान दिई नगरप्रहरी विशेष तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- २) नगर सुरक्षालाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन नगर प्रहरीहरुका लागि नगर प्रहरी भ्यान खरिद गरिनेछ ।
- ३) नेपाल प्रहरीसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा नगरको 'मुख्य चोकहरुमा सिसि टिभी राखी सुरक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ । यसलाई थप आवश्यक स्थानमा विस्तार गरिनेछ ।
- ४) नगरको शान्ति सुरक्षालाई व्यवस्थित र भरपर्दो बनाउँदै लगिनेछ । यसका लागि जिल्ला एवं नगर क्षेत्र स्थित सबै सुरक्षा निकायहरुसँग समन्वय गरिनेछ ।
- ५) नगर प्रहरी र दमकल कर्मचारीहरुका लागि आवश्यक दरबन्दी सिर्जना गरी थप जनशक्ति पूर्ती गरिनेछ । साथै, उर्नाहरुले साविकमा खाइपाई आएको रासन भत्तालाई मासिक रु. ४५०००- हुने गरी कायम गरिनेछ ।
- ६) यस नगरपालिकाको नगर प्रहरीको प्रभावकारी व्यवस्थापन एवं सञ्चालनका लागि छुटै नगर प्रहरी ऐन तर्जुमा गर्ने कार्यलाई अघि बढाइनेछ ।

(घ) न्याय सम्पादन

- १) न्यायिक समितिले सम्पादन गर्ने न्याय निरूपणका कार्यहरु सम्पादन गर्ने न्यायिका इजलास निर्माण र व्यवस्थापनको कार्य गरिनेछ ।
- २) मेलमेलापकर्ताको लागि परिचय-पत्र उपलब्ध गराइनेछ ।
- ३) नयाँ मेलमिलापकर्ताको छनौट गरी तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- ४) सामाजिक न्याय र स्थापित ऐन कानूनमा आधारित भई न्याय सम्पादन गरिनेछ ।
- ५) न्यायीक समितिमा परेका उजुरीहरुलाई सकेसम्म मेलमिलापको माध्यमबाट निरूपण गर्ने नीति लिईनेछ ।

सिन्धुली जिल्लाका सबै स्थानीय तहहरुको सहभागितामा न्यायीक भेला आयोजना गरी अनुभव आदान प्रदान, न्यायीक समितिका समस्या र समाधानको बारेमा कार्यक्रम गरिनेछ ।

(ड) वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन

- १) नगरपालिकामा भएको आम्दानी तथा खर्चको मासिक विवरण नगरपालिकाको वेभसाइटमा प्रत्येक महिनाको ७ (सात) गते भित्र राखिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २) नगर कार्यपालिकाले गरेका निर्णयहरु नगरपालिकाको वेभसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ३) करको दर भन्दा पनि दायरालाई बढाउदै लैजाने नगरको नीति भए अनुसार घर बहाल कर र व्यवसाय कर संकलन अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- ४) नगरपालिकाको सार्वजनिक खरिद कार्यमा संलग्न हुने नगरपालिका क्षेत्रभित्रका व्यापार, व्यवसाय, उच्चोगको हकमा अनिवार्य नगरपालिकामा व्यवसाय कर चुक्ता प्रमाण पेश गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिएको छ, यसबाट व्यवसाय करमा बढोत्तरी भएको छ । यसलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ ।
- ५) नगरपालिकाको आन्तरिक राजश्वलाई बढोत्तरी गर्न विभिन्न करका संभाव्य क्षेत्रहरुको पहिचान गरी राजश्वको दायरालाई बढ़ि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ६) नेपाल सरकारको नीति अनुरूप स्थानीय तहको राजश्व संकलन अनिवार्य रूपमा सुन्न सफ्टवेयर मार्फत गर्नुपर्ने भएकाले चालु आ.व्र. देखि नै आंशिक सुन्न सफ्टवेयर प्रयोग गरिदै आएकोमा यसलाई पूर्ण रूपमा प्रयोग गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- ७) योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा, सेवा वा सामाग्री खरिद गर्दा नेपाल सरकारको सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावली तथा आर्थिक कार्यविधि अनुसार गरिने छ ।
- ८) नगरपालिकाको गत विगत आर्थिक वर्षको बेरुजु मध्ये नियमित गर्नु पर्नेलाई नियमित गरिने, असुल उपर गर्नुपर्ने खोलको बेरुजुलाई सम्बन्धित व्यक्ति तथा संघसंस्थाहरु सँग नियमानुसार असुलउपर गरिनेछ । नगरपालिकाको बेरुजु न्यून गर्ने तर्फ ध्यान दिइनेछ ।

सुमन कुमार राकी
ग्रुप प्रशासकीय अधिकृत

उपनिषद दुलार गाउड
नगर प्रबन्धक

९)

तोकिएको समयमानै पेशकी तथा बेरजु फछ्यौट नगरेमा भुक्तानी हुन वाँकी रकम, पारिश्रमिक, तजब भत्ता समेत रोक्का गरि असुल उपर गरिनेछ ।

१०)

राजशव संकलनको लागि कर शिक्षा एवं संकलन कार्यक्रम मार्फत करमैत्री वातावरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

११)

अनावश्यक खर्च नियन्त्रण गरी सार्वजनिक श्रोतको उपयोग गर्दा मितव्ययी हुने नीति अवलम्बन गरिनेछ । यसको लागि खर्च मापदण्ड बनाई लागू गरिनेछ ।

(च) विविध

१)

कमलामाई नगरपालिकामा हाति, बाँदर, बँदेल, निलगाई, दुम्सी जस्ता जनावरहरूले कृषि उत्पादनमा दुःख दिने गरेको र कतिपय अवस्थामा मानिसको ज्यान समेत गईरहेकाले यसबाट जोगिन प्रभावित क्षेत्रहरूमा नगरपालिकाबाट विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

अन्त्यमा चालु आ.व. २०८०/८१ को समिक्षा सहित आगामी आ.व. २०८१/८२ को प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमले नगरको विकास र समृद्धीमा महत्वपूर्ण ईदृश थप्ने विश्वास लिएको छु । यस गरिमामय नगरसभामा आवश्यक छलफल तथा स्वीकृतिको लागि पेश गरेको छु ।

मस्यौदा तयार पार्न प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण नगरसभा सदस्यज्यूहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित सम्पूर्ण कर्मचारी परिवार, विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ-संस्था, सञ्चार क्षेत्र तथा आदरणीय नगरवासीहरु प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सहयोगको अपेक्षा सहित सबैमा हार्दिक अपिल गर्दछु ।

धन्यवाद्

उपेन्द्र कुमार प्रभुखरेल
मुमर प्रभुख

१० असार २०८१

चुग्न कुमार काळी
प्रहुल प्रशासकीय प्रशिकृत